

vanzelfsprekend. Daar de oppervlakte van het Park nogal omvangrijk is, denken we er een behoorlijke kluit aan te hebben. Wanneer iemand zin heeft om eens een avond mee te gaan, kan hij/zij zich opgeven bij Gerrit Tuinstra (0512-518246), Siep & Jannie Sinnema (0516-471222) of Gerard Bergsma (0516-432414).

Resultaten speerpuntgebied 2006, Van Oordt's Mersken – Gerrit Tuinstra

Het afgelopen jaar stond het gebied Van Oordt's Mersken als speerpuntgebied op het programma. Dit gebied, dat ligt tussen de dorpen Beetsterzwaag en Terwispel, is één van de Friese Natura 2000-gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit (bron: www.minlnv.nl). Het gebied maakt deel uit van het beekdalsysteem van het Koningsdiep, één van de best bewaarde beekdalgedeelten in Noord-Nederland. Karakteristiek voor het beekdal zijn de hoger gelegen, vaak beboste zandgronden langs de flanken, en de lager gelegen natte graslanden langs de beek. Over het algemeen heeft het dal een weids en open karakter. Rietbegroeiingen komen voornamelijk voor langs het Koningsdiep. In het winterhalfjaar staat een groot deel van de beekdalgraslanden langs het Koningsdiep onder water. In het gebied gaat de middenloop van de beek over naar de benedenloop. Deze overgang valt samen met de overgang van de Friese Wouden naar het Lage Midden (bron: www.synbiosys.alterra.nl/natura2000).

Kortom, een gevarieerd gebied dat aan veel soorten nachtvlinders ongetwijfeld een geschikt biotoop biedt. En dat was een van de redenen waarom we in het voorjaar van 2006 besloten om het gebied als speerpuntgebied aan te merken.

De nachtelijke inventarisaties zijn uitgevoerd door Siep en Jannie Sinnema, Henk en Auke Hunneman, Hilco Meijer en Gerrit Tuinstra. Op 27 mei hebben Siep en Jannie samen met Tymo Muus het gebied 's middags bezocht. Ook de boswachter in het gebied en tevens lid van onze werkgroep, Pieter Huisman, is een keer mee geweest tijdens een van de inventarisatie-avonden en heeft met eigen ogen kunnen zien dat er een rijke nachtvlinderfauna in het gebied aanwezig is. In totaal is het gebied vijftien keer bezocht. In onderstaande tabel worden de data en de daarop toegepaste methoden weergegeven.

datum	methode
7-apr	gesmeerd
15-apr	3 lampen
24-apr	1 lamp
3-mei	3 lampen
8-mei	1 lamp
17-mei	1 lamp
27-mei	's middags bezocht
10-jun	1 lamp

datum	methode
18-jun	1 lamp en gesmeerd
3-jul	1 lamp
16-jul	2 lampen
27-jul	1 lamp
13-sep	2 lampen
26-sep	gesmeerd
18-okt	1 lamp en gesmeerd

Op 7 april werd het gebied voor het eerst bezocht en werd er uitsluitend gesmeerd. Op ongeveer 45 bomen werd het zoete mengsel gesmeerd wat niet minder dan zo'n 3000 (!) exemplaren opleverde van de voorjaarsuil *Orthosia cruda*. Dit betekent dat er gemiddeld per boom meer dan 60 exemplaren van deze soort op de smeerplek zaten. Daarnaast zat er een exemplaar van *Orthosia populeti* van de smeer te snoepen. Dat het gebied goed bleek te zijn voor het genus *Orthosia* bleek ook tijdens de daaropvolgende inventarisatie-avonden. Zo werden op 15 april een exemplaar van de minder algemene *O. miniosa* gevangen en maar liefst 14 exemplaren van de minder gewone *O. populeti*. Van *O. miniosa* werden in totaal zes exemplaren waargenomen. Op 24 april werden maar liefst zeven *Orthosia*-soorten gevangen. Met uitzondering van *O. incerta* zijn dit alle soorten die in onze omgeving normaal gesproken waargenomen kunnen worden. Van *O. gracilis* werden twee exemplaren gezien. Dit is een soort van over het algemeen wat nattere gebieden en daarmee "prima passend" in dit gebied. De eerste pijlstaarten werden waargenomen op 17 mei, toen vier exemplaren van het groot avondrood (*Deilephila elpenor*) en één exemplaar van het klein avondrood (*Deilephila porcellus*) op licht kwamen.

Bijzonder was de vondst van Tymo van een rups van de plakker (*Lymantria dispar*). Recente waarnemingen van deze donsvlinder uit Friesland zijn zeldzaam. De soort is, voor zover bekend, de laatste jaren uitsluitend waargenomen door Wiebe Poppe, in Joure.

Op 18 juni werd gelicht en gesmeerd. De resultaten op smeer vielen tegen, uitsluitend de uilen *Charanyca trigrammica*, *Dypterygia scabriuscula*, *Trachea atriplicis* en *Noctua pronuba* werden op de stammen waargenomen.

Op de laatste inventarisatie-avond in Van Oordt's Mersken, op 18 oktober, werden maar liefst 32 verschillende soorten waargenomen, waarvan zeven soorten micro-nachtvlinders, o.a. de in 2006 zeer talrijke trekker *Nomophila noctuella*. Op smeer

verschenen die avond zeven soorten waaronder zo'n 300 exemplaren van *Conistra vaccinii* en maar liefst negen exemplaren van de prachtige uil *Dichonia aprilina*, die dezelfde avond ook op licht kwam. Daarnaast werden op het laken deze avond verschillende soorten waargenomen die ver buiten hun normale vliegtijd vlogen, waaronder de drie beervlinders *Pelosia muscerda*, *Eilema depressa* en *Miltochrista miniata*.

Een aantal soorten verdient het om even apart genoemd te worden, vanwege hun zeldzaamheid. De spanners *Costaconvexa polygrammata* en *Euphyia unangulata* worden nog maar betrekkelijk kort in Friesland waargenomen. Van beide soorten werden een aantal exemplaren gezien tijdens de inventarisatie in Van Oordt's Mersken. Op 13 september werd een exemplaar van de trekvlinder *Helicoverpa armigera* gevangen en op de een na laatste avond werd op smeer een exemplaar van *Agrochola lychnidis* waargenomen.

Vooraf aan de inventarisatie hadden we hoge verwachtingen van het gebied Van Oordt's Mersken. Hoewel we iets meer hadden verwacht, hebben we toch een behoorlijk aantal soorten aangetroffen, in totaal 276 verschillende soorten macro-nachtvlinders, waaronder een aantal erg interessante. Daarnaast werden nog 53 soorten micro-nachtvlinders vastgesteld.

Dat de verwachting, qua soortenaantal, niet helemaal werd gehaald kan te maken hebben met het matige weer en daarmee matige seizoen dat we het afgelopen jaar meemaakten. In de hele maand augustus is het gebied niet een keer bezocht. En dat is toch wel een van de beste maanden om nachtvlinders te inventariseren. Met dit in het achterhoofd kunnen we stellen dat Van Oordt's Mersken een zeer soortenrijk gebied is. Van de planten en vogels was dit al bekend, maar nu dus ook van de nachtvlinderfauna.

Inventarisatie collectie Natuurmuseum Fryslân – Henk Hunneman

Met het project "Voorlopige atlas van de macro-nachtvlinders in Friesland" beogen wij onder meer inzicht te geven in populatie-ontwikkelingen en verschuivingen in het verspreidingsgebied van macro-nachtvlinders in Friesland. Daarom wordt bij elke soorttekst de huidige en voormalige verspreiding van de betreffende soort afgebeeld in verspreidingskaartjes. Veel historische gegevens over de verspreiding van nachtvlinders in Friesland zijn terug te vinden in het boek "Vlinders van Friesland" van Lempke (1985). Daarnaast vormen particuliere en museumcollecties van geprepareerde vlinders een belangrijke bron van historische waarnemingen. Om deze reden hebben een aantal leden van de vlinderwerkgroep Friesland besloten om de vlindercollectie van Natuurmuseum Fryslân op te nemen en te controleren op fouten. Dit artikel gaat in op de resultaten van deze